

Dr Zoran Kovačević

Visoka poslovno-tehnička škola, Doboj, BiH

e-mail: zoran.kovacevic@dkpt.gov.ba

Mr Zoran Lakić

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH

e-mail: zoran.lakic@dkpt.gov.ba

Ljubomir Kuravica

Ministarstvo bezbjednosti BiH

e-mail: ljubomir.kuravica@msb.gov.ba

UDC 045(343.9)(346.5)

Pregledni članak

MAPIRANJE ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA U PRIVREDNO-FINANSIJSKOJ OBLASTI

SAŽETAK: U radu su sistematizovana postojeća znanja u teoriji i praksi, sprovedeno je i odgovarajuće istraživanje u smislu prikupljanja i obrade statističkih podataka, kao i analiza policijske prakse u vezi sa suzbijanjem organizovanog kriminaliteta u privredno finansijskoj oblasti. Na osnovu navedenog, izvedeni su argumentovani zaključci koji se odnose na prednosti i nedostatke pozitivnopravnih rješenja u vezi sa predmetnim problemom, kao i mogući pravac daljih zakonskih modifikacija uz odgovarajuće prijedloge u de lege ferenda smislu.

U radu je uspostavljen zakonski okvir razmatranja, organizovanog kriminaliteta u privredno-finansijskoj oblasti gdje su analizirane odredbe krivičnih zakona i zakona o krivičnim postupcima, koji su u primjeni na prostoru BiH.

Obraden je veći broj konvencija, a poseban akcenat posvećen je djelatnostima Ujedinjenih nacija, pod čijim okriljem je donijeta Konvencija o pranju novca, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom iz 1999. godine. Takođe u radu je analizirano stanje organizovanog kriminaliteta u privredno-finansijskoj oblasti na prostorima Bosne i Hercegovine za vremenski period od 2015. do 2016. godine.

KLJUČNE RIJEČI: pranje novca, korupcija, falsifikovanje, organizovani kriminal, konvencije.

1. UVOD

Organizovani kriminalitet je prisutan na cijelom kontinentu, sa željom ka ekspanziji i internacionalizaciji. Organizovani kriminalitet se sastoji od onih krivičnih djela koja učine dvije ili više osoba koje djeluje kao ustrojeno udruženje ili organizacija u dogovoru tokom jednog vremenskog perioda s ciljem učinjenja višestrukih prijestupa od kojih je za najmanje jedan predviđena kazna od pet ili više godina zatvora. Takvi prijestupi mogu biti sami sebi cilj, ili sredstvo sticanja materijalne koristi, opstrukcija povratka izbjeglica, ili ugrožavanje mira i stabilnosti u BiH, i u odgovarajućim slučajevima, nepropisnog uticaja na rad javnih organa vlasti (Korajlić, 2008: 515). Cilj svake zemlje, pa i Bosne i Hercegovine, jeste da borbom protiv ovih velikih bezbjednosnih problema, obezbjedi građanima siguran i prosperitetan razvoj, ekonomski napredak, razvoj demokratije, zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, tako da se u suzbijanju organizovanog kriminaliteta koriste dva opšta metoda kriminalne politike: prevencija i represija.

U preventivnoj djelatnosti policije na sprečavanju svih vidova kriminaliteta posebno do izražaja treba da dođu policijske mjere prevencije kao što su: kriminalistička kontrola,

pozornička i patrolna djelatnost, kontrola kretanja na državnoj granici, kontrola nošenja oružja i raznih predmeta i dr. (Krivokapić, 2002: 38).

Novi pristup u prevenciji kriminaliteta odrazio se i na primjenu preventivnih metoda u suzbijanju organizovanog kriminaliteta i korupcije. Takav pristup doveo je i do izmjene u policijskoj strukturi, policijskoj strategiji i taktici, kao i do šireg povezivanja i saradnje policije i građana na nivou lokalne zajednice. Primarni zadatak ovakvog aganžovanja policije je da sprečava pojavu organizovanog kriminaliteta, a ne da reaguje isključivo nakon izvršenog nekog od krivičnih djela iz ove oblasti (Simonović, 2001: 34–37).

U cilju borbe protiv organizovanog kriminaliteta u Republici Srpskoj usvojen je Zakon o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala (*Službeni glasnik Republike Srpske*, broj: 39/16). Članom 28. stav 1. Zakona o suzbijanju organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala (*Službeni glasnik Republike Srpske*, broj: 111/07) u okviru Okružnog suda u Banjoj Luci osnovano je Posebno odjeljenje za suzbijanje organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala. Stavom 2. istog člana određeno je nadležnost Posebnog odjeljenja za čitavu teritoriju Republike Srpske, za postupanje u slučajevima predviđenim članom 3. pomenutog Zakona, bez obzira na propisanu kaznu za pojedino krivično djelo, odnosno u svim slučajevima kada je od Glavnog specijalnog tužioca donijeta odluka o preuzimanju predmeta.¹

2. PRANJE NOVCA

U vršenju svojih nezakonitih poslova organizovani kriminalitet ostvaruje veliku količinu novca. Da bi se taj novac legalizovao, prljavi novac se raznim bankarskim, privrednim drugim transakcijama prikriva i dobija karakter novca koji je zarađen na legalan način.

Termin pranja novca potiče od engleske riječi *mony laundering*, što znači legalizacija kapitala stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno finansijske transakcije radi prikrivanja stvarnog porijekla novca i drugih oblika kapitala na tržištu. Radi se o procesu prikrivanja

¹ Članom 3. istog Zakona propisana je nadležnost za sljedeća krivična djela:

- a) krivičnog djela organizovanog kriminala iz člana 383a. Krivičnog zakona Republike Srpske, te krivičnih djela sa elementima organizovanosti, kao i krivičnih djela povezanih sa takvim djelima ili učiniocima takvih djela, a u slučajevima kada za postupanje nije nadležno Tužilaštvo i Sud Bosne i Hercegovine;
- b) najtežih oblika krivičnih djela protiv privrede i platnog prometa i protiv službene dužnosti kada je zbog okolnosti izvršenja djela ili posljedica djela krivično gonjenje od posebnog značaja za Republiku Srpsku, te krivičnih djela povezanih sa takvim djelima ili učiniocima takvih djela;
- c) drugih krivičnih djela predviđenih krivičnim zakonodavstvom Republike Srpske, kod kojih je kao najmanja zaprećena kazna zatvora u trajanju od pet godina, a kada je zbog okolnosti izvršenja djela ili posljedica djela krivično gonjenje od posebnog značaja za Republiku Srpsku, te krivičnih djela povezanih s takvim djelima ili učiniocima takvih djela.

ilegalnih izvora prihoda ostvarenih putem izvršenja krivičnih djela, s ciljem ubacivanja tih prihoda u tokove legalnog finansijskog poslovanja.

Pod sadržajem pojma „pranje novca“ podrazumjeva se djelatnost subjekta, najčešće iz oblasti sive ekonomije i organizovanog kriminaliteta, kojima se ostvaruju uslovi za legalizaciju protivpravno stečene dobiti, čime se pokriva njeno kriminalno porijeklo i stvara predstavu o zakonitoj djelatnosti (Bošković, 2004: 180).

Svojim integracijom u legalne finansijske tokove prikriva se protivpravno stečen novac i kriminalna djelatnost učinilaca ove nezakonite radnje, koji dobijaju status uglednih ekonomskih moćnika i poštenih građana.

Način pranja novca se stalno modifikuje i unapređuje putem primjene svih sofisticiranih tehnika i metoda. Sastoji se u falsifikovanju finansijske dokumentacije i manipulacije u sistemu međubankarskih transakcija, ali se javlja i u drugim djelatnostima i to u onim oblastima kriminaliteta u kojima djeluje organizovani, internacionalni i transnacionalni organizovani kriminalitet. U posljednje vrijeme odvija se u utajama poreza, ilegalnoj trgovini drogama i oružjem, u organizovanoj kocki, prostituciji i reketu, kao i procesima privatizacije kapitala u bivšim socijalističkim zemljama Istočne Evrope.

Prljavi novac se legalizuje i na taj način što kriminalne organizacije uspostavljaju veze sa državnim organima i drugim subjektima, čiji se predstavnici, koristeći svoj položaj, uključuju u nezakonite aktivnosti i na taj način legalizuju nezakoniti novac ulaganjem u privredne i finansijske tokove, ili ga krijumčare preko granica u druge zemlje kako bi ga tamo legalizovali.

Proces pranja novca prolazi kroz tri osnovne faze i to: stavljanje, polaganje i integracija.

2.1. Zakonsko određenje pranja novca

Pranje novca prema Zakonu o sprečavanju pranja novca² usvojen je na nivou Bosne i Hercegovine i podrazumjeva:

1. zamjenu ili prenos imovine, ako je ta imovina stečena kriminalnim radnjama, a u cilji prikrivanja ili zataškavanja nezakonitog porijekla imovine ili pružanja pomoći nekom licu

² *Službeni glasnik Bosne i Hercegovine*, broj 29, od 28. juna 2004. godine. Ovaj Zakon stupio je na snagu šest mjeseci nakon objavljivanja i danom stupanjem na snagu, prestao je da važi Zakon o sprečavanju pranja novca u Republici Srpskoj (*Službeni glasnik Republike Srpske*, broj 52/01), Zakon o sprečavanju pranja novca u Federaciji Bosne i Hercegovine (*Službene novine Federacije BiH*, broj 8/00) i Zakon o sprečavanju pranja novca (*Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH*, broj 14/03).

koje je umješano u takve aktivnosti u cilju izbjegavanja zakonskih posljedica počinjenih radnji;

2. prikrivanje ili zataškavanje prave prirode, mjesta, porijekla, raspolaganja, kretanja, prava na ili vlasništva nad imovinom ako je ta imovina stečena kriminalnim radnjama ili činom učešća u takvim radnjama;

3. sticanje, posjedovanje ili korišćenje imovine stečene kriminalnim radnjama ili činom učešća u takvim radnjama;

4. učestvovanje ili udruživanje radi izvršenja, pokušaja izvršenja, odnosno pomaganja, podsticanja, olakšavanja ili davanja savjeta pri izvršenju bilo koje od navedenih radnji.

Poslovi koji se odnose na sprečavanje, istraživanje i otkrivanje operacija pranja novca, kao i promovisanje saradnje između nadležnih ograna BiH, Republike Srpske, Federacije BiH i Distrikta Brčko, u oblasti sprečavanja pranja novca, kao i promovisanje saradnje i razmjene informacija sa nadležnim organima drugih država i međunarodnih organizacija zaduženih za sprečavanje pranja novca, obavlja Finansijsko-obavještajna odjeljenje (FOO) Agencije za istrage i zaštitu BiH.

Prilikom ostvarenja bankovnih računa, polaganja sredstava, podizanja sredstava sa jednog na drugi bankovni račun, zamjene valute, davanje kredita, kupoprodaja akcija na berzi i obavljanje drugih poslova, pravna i fizička lica koja obavljaju ove poslove, obavezna su da utvrde identitet stranke svaki put kada se radi o sumljivoj transakciji ili stranci i sve podatke, informacije i dokumentaciju, te po ovlaštenju istražuju i prosleđuju drugom ovlaštenom službeniku, informacije, podatke i dokumentaciju.

Krivični zakon Bosne i Hercegovine sadrži krivično djelo pranja novca koje čini lice koje novac ili imovinu za koju zna da su pribavljeni krivičnim djelom primi, zamjeni, drži, njom raspolaže, upotrebi u privrednom ili drugom poslovanju, ili na drugi način pokrije ili pokuša prikriti, a takav novac ili imovina veće vrijednosti ili to djelo ugrožava zajednički ekonomski prostor Bosne i Hercegovine ili ima štetne posljedice za djelatnost ili finansiranje institucija Bosne i Hercegovine. Teži oblik djela postojaće ukoliko vrijednost prljavog novca i imovine prelazi iznos od 50.000 konvertibilnih maraka. Za ovo krivično djelo predviđena je odgovornost za nehatno izvršenje krivičnog djela, odnosno odgovornost za nehatno postupanje učinioca djela u odnosu na okolnosti da su novac i imovina pribavljeni krivičnim djelom. Zakonodavac je predvidio i obavezno oduzimanje novca i imovine koji su pribavljeni krivičnim djelom, a koje je učinilac prikrrio, odnosno pokušao prikriti.

Propisivanje ovog krivičnog djela rezultat je, prije svega, preuzetih obaveza Bosne i Hercegovine na osnovu međunarodnih konvencija, kao činjenice da su aktivnosti pranja

novca, kao sastavnog djela organizovanog kriminaliteta, našle pogodno tlo na području Bosne i Hercegovine, zbog transakcijskog karaktera države, poslijeratnog stanja, postupka privatizacije i sl. U domaćem zakonodavstvu, osim inkriminacije predviđene u navedenim zakonima, odredbe o pranju novca nalaze se i u entitetskim krivičnim zakonima.

Krivični zakon Republike Srpske sadrži krivično djelo pranja novca koje čini lice koje novac ili imovinu za koju zna da su pribavljeni krivičnim djelom primi, zamjeni, drži, s njom raspolaze, upotrijebi u privrednom poslovanju ili je na drugi način prikrije ili pokuša sakriti. Predviđen je i teži oblik djela koji će postojati ako je učinilac ovog djela istovremeno i učinilac ili saučesnik u krivičnom djelu u kojem je pribavljen novac ili imovinska korist, odnosno ako je novac ili imovinska korist velike vrijednosti, ili ako su ova krivična djela izvršila lica koja su se udružila za vršenje takvih djela.

2.2. Međunarodni akti u oblasti pranja novca

U cilju borbe protiv pranja novca, na međunarodnom planu donijeto je više međunarodnih pravnih akata koji regulišu ovu materiju, a najznačajniji su:

- Konvencija Ujedinjenih nacija protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim supstancama, tzv. Bečka konvencija, kojoj je pristupilo više od 170 država, i koja predviđa obavezu država potpisnica da u svom nacionalnom zakonodavstvu inkriminišu brojne aktivnosti koje se odnose na suzbijanje nedozvoljene trgovine opojnim drogama, kao i da pranje ovako stečenog novca predvide kao krivično djelo. Navedena Konvencija predviđa da svaka strana potpisnica Konvencije treba usvojiti mjere koje omogućavaju zaplenu prihoda koji potiče od nedozvoljene trgovine opojnim drogama, kao i da se nadležnim organima omogući da identifikuju, otkriju, zamrznu ili zaplijene dobit ili svojinu stečenu nedozvoljenom trgovinom opojnim drogama, s tim što će radi sprovođenja ovih mjera svaka strana potpisnica ovlastiti svoje sudove ili druge nadležne organe da obavežu da bankarska, finansijska ili komercijalna evidencija bude stavljena na raspolaganje, zaplenu, kao i da strane potpisnice neće odbiti da djeluju po odredbama ovog stava iz razloga bankarske tajne.

- Konvencija o pranju novca, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom, koju je donijeo Savjet Evrope 8. novembra 1999. godine u Strazburu, propisuje obavezu država koje su je prihvatile da u svom nacionalnom zakonodavstvu predvide posebno krivično djelo pranja novca. Takođe je, kao i u Bečkoj konvenciji, određeno obilježje krivičnog djela, samo što se u ovom slučaju teži oduzimanju i konfiskaciji sve imovinske dobiti koja je stečena, ne samo nezakonitim djelatnostima vezanim

za opojne droge, već i za terorizam, trgovinu bijelim robljem, oružjem i krivičnim djelima kojima se ostvaruje veliki profit.

U ovoj konvenciji navodi se da će svaka strana usvojiti zakonodavne i druge mjere potrebne da bi kao krivična djela u svoje interno zakonodavstvo uvela sljedeća djela, ukoliko su učinjena sa umišljajem (Bošković, 2004: 414):

1. Konvencija ili prenos imovine za koju se zna da predstavlja nezakonit prihod, sa svrhom prikrivanja ili maskiranja nezakonitog porijekla takve imovine ili pomaganja bilo kojem licu ukuljučenom u izvršenje glavnog krivičnog djela da izbjegne zakonske posljedice svoga djela;

2. prikrivanje ili maskiranje prave prirode porijekla, mjesta, raspolaganja, premještaja i postojanja prava, odnosno vlasništva nad imovinom za koju se zna da predstavlja nezakonit prihod;

3. sticanje, posjedovanje ili upotreba imovine za koju se zna, u vrijeme primanja, da je predstavljala nezakonitu dobit;

4. sudjelovanje u izvršenju, održivanje ili zavjera radi izvršenja, ili pokušaja izvršenja i pomaganje, podsticanje, olakšavanje i davanje savjeta u izvršenju bilo kojih djela, utvrđenih u skladu sa ovim članom.

- Četrdeset preporuka za borbu protiv pranja novca, donijeto od strane Grupe sa finansijske akcije (FATF – Financial Action Task Force) 1990. godine, a koja je na Konferenciji predstavnika država i vlada Grupe 7, najrazvijenih zemalja, 1989. godine, osnovana kao međunarodno tijelo, u cilju borbe protiv pranja novca. Preporuke sadrže strateške elemente i upućuju na osnovne pravce u suzbijanju pranja novca, koje su 1996. godine prvi put revidirane da bi se uzele u obzir promjene u trendovima pranja novca i da bi se odredile buduće potencijalne prijetnje. Navedene preporuke postale su međunarodno prihvaćeni standardi protiv pranja novca.

- Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminaliteta u članu 6. utvrđuje se kriminalizacija pranja dobiti stečene kroz kriminal, određuje se pojam i karakteristike krivičnog djela pranja novca koje su sve države potpisnice ove Konvencije dužne da unesu u svoje nacionalno krivično zakonodavstvo, dok su u članu 7. ove Konvencije predviđene i mjere za borbu protiv pranja novca. Navedena konvencija zahtjeva da države u svojoj nacionalnim zakonodavstvima propišu i krivično djelo pranja novca, kao i da svaka država potpisnica mora dostaviti primjerke svojih zakona kojima se sprovodi član 6, kao i sve naknadne izmjene i dopune tih zakona ili opise istih Generalnom sektoru Ujedinjenih nacija.

- Ključni principi za efektivan bankovni nadzor, tzv. Bazelski princip, koji je septembra 1997. godine izdalo Bazelsko predstavništvo za nadzor banaka, uključuje potrebu (princip 15) koju supervizori određuju da banke imaju uspostavljene adekvatne politike rada, prakse i procedure, uključujući i stroga pravila „Poznavanja klijenata“, što promoviše visoke etičke i profesionalne standarde u finansijskom sektoru.

2.3. Falsifikovanje novca i stavljanje lažnog novca u optičaj

Novac, kao platežno sredstvo koje omogućava razmjenu dobara, oduvijek je bio predmet posebnog interesovanja s aspekta raznih oblika kriminalnih napada, jer se na takav način obezbjeđuje znatna protivpravna imovinska korist i zarada koja je očigledna u odnosu na uloženi rad i sredstva, bez obzira na rizik i opasnost da ta kriminalna djelatnost bude otkrivena.

Falsifikovanje novčanica može biti izrađene ručno („zanatska proizvodnja“), mašinski („industrijska proizvodnja“) i novčanice stvorene fotokopiranjem originalnih novčanica. Mašinsku izradu novčanica mogu pokrenuti samo ona lica koja imaju veliki početni kapital, jer se proces izrade falsifikovane novčanice organizuje na isti način kao i izrada originala, što znači da se za svaku vrstu štampe (visoka, ravna, dubinska) i svaku boju, izrađuju posebni klišeji na osnovu fotoreprodukcije originalne novčanice. Ovako izrađene krivotvorene veoma su opasne, budući da se teško razlikuju od originala, tako da se razlike ne mogu uočiti golim okom.

Falsifikovani novac se krijumčari po dobroj razrađenoj šemi organizovanog kriminaliteta, uz procijenu svake konkretne situacije i preduzimanja svih mjera bezbjednosti kako bi se falsifikovani novac uspješno plasirao u predviđene tokove (Bošković, 2004: 177). Obično falsifikovani novac ne distribuiraju lica koja su ga napravila, ona uglavnom organizuju djelatnost njenog distribuiranja preko drugih lica koja koriste raznovrsne načine i prevozna sredstva kako bi lažni novac stavili u optičaj, krupniji kriminalci koji su bliži „vrhu“ (šefovski dio kriminalne organizacije) jako su oprezni i veoma se teško može doći do njihovog identiteta, dok su rasturači često sitni lopovi i prevaranti koji su za slična djela već osuđivani i poznati policiji ili naivni građani koji smatraju da se mogu „okoristiti“ na lak način.

Organizovani kriminalitet koristi falsifikovani novac za plaćanje mnogih usluga i drugih obaveza, za kupovinu droge, oružja i municije, kulturnih dobara i druge vrste robe, za korupciju, za plaćanje sporednih djelatnosti licima koja nisu članovi kriminalne organizacije, kao i za kupovinu raznih potrebnih stvari, opreme, tehnike, kao i za druge potrebe kriminalne

organizacije. Falsifikovani novac je uglavnom karakterističan za zemlje koje su dugo u ratovima, gdje su rasprostranjeni šverci i kupoprodaja oružja, pa tako povoljno tlo koriste kriminalne organizacije da plasiraju falsifikovani novac.

Ratna događanja, loša ekonomsko-socijalna politika, porast svih vidova kriminaliteta, velika migracija stanovništva, veliki broj stranaca koji su uključeni u mnogim vojnim, humanitarnim i drugim misijama na našoj teritoriji, povratak velikog broja izbjeglica iz zemalja Zapada, slaba kontrola granica za promet ljudi i robe, geografski položaj Bosne i Hercegovine kao tranzitne zemlje između Istoka i Zapada, predstavlja sve pogodnosti za proturanje stranog falsifikovanog novca bez velikog rizika.

3. INTERPRETACIJA EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA U PRIVREDNO-FINANSIJSKOJ OBLASTI NA NIVOU BOSNE I HERCEGOVINE

U ovom poglavlju analizirano je stanje organizovanog kriminaliteta u privredno-finansijskoj oblasti na prostorima Bosne i Hercegovine, za vremenski period od 2015. do 2016. godine. Obraden je prostor Bosne i Hercegovine, gdje su korišteni zvanični podaci policijskih agencija i to: Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Federalne uprave policije, Državne agencije za istragu i zaštitu SIPA-e BiH, Granične policije BiH i Policije Brčko distrikta.

3.1. Pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti

U 2016. godini SIPA je podnijela šest izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 23 lica (21 fizičkog lica i 2 pravna lica), a u 2015. godini podneta su četiri izvještaja protiv 28 lica (18 fizičkih lica i 10 pravnih lica) i jedna dopuna izvještaja protiv pet lica (3 fizička lica i 2 pravna lica).

Tabela 1. Izvještaji i dopune izvještaja podneseni iz oblasti pranja novca i prijavljena lica

Izvještaji i dopune izvještaja podneseni iz oblasti pranja novca i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune			Prijavljena lica		
	2015.	2016.	+/- %	2015.	2016.	+/- %
Izvještaji	4	6	50%	28	23	-18%
Dopune izvještaja	1	-	-	5	-	-
UKUPNO	5	6	20%	33	23	-30%

Izvještaji podneti tužilaštvima u BiH zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo:

- jedan izvještaj kantonalnom tužilaštvu protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da je počinilo krivično djelo iz člana 383. KZ FBiH (Zloupotreba položaja ili ovlaštenja);

- jedan izvještaj kantonalnom tužilaštvu protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da je počinilo krivično djelo iz člana 373. KZ FBiH (Krivotvorenje isprave); prijavljeno lice državljanin je Republike Turske, a sumnjiči se da je počinio krivično djelo prilikom aplikacije za izdavanje odobrenja za sticanje preko 66,7% dionica sa pravom glasa u poslovnoj banci;

- jedan izvještaj Tužilaštvu BiH protiv 3 lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivično djelo iz člana 209. KZ BiH (Pranje novca), u iznosu 1.600.000,00 eura;

- jedan izvještaj kantonalnom tužilaštvu protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da je počinilo krivično djelo iz člana 272. KZ FBiH (Pranje novca), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 383. KZ FBiH (Zloupotreba položaja ili ovlaštenja), te krivično djelo iz člana 383. KZ FBiH (Zloupotreba položaja ili ovlaštenja) u vezi sa članom 28. KZ FBiH (Pokušaj) i krivično djelo iz člana 389. KZ FBiH (Krivotvorenje službene isprave). Kroz finansijski sistem BiH u legalne novčane tokove ubačeno je 86.150,00 KM nelegalno stečenog novca, a stečena je imovinska korist u istom iznosu, na štetu sindikata javnog preduzeća;

- jedan izvještaj kantonalnom tužilaštvu protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da je počinilo krivično djelo iz člana 294. KZ FBiH (Prevara) i iz člana 272. KZ FBiH (Pranje novca). Iznos novca sa sumnjom na pranje novca je 114.288,70 KM, te je u istom iznosu oštećena jedna politička partija;

- jedan izvještaj kantonalnom tužilaštvu protiv 14 fizičkih i 2 pravna lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivično djelo 342. KZ FBiH (Organizovani kriminal), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 251. KZ FBiH (Prevara u privrednom poslovanju), i krivično djelo iz člana 294. KZ FBiH (Prevara), iz člana 272. KZ FBiH (Pranje novca), iz člana 33. KZ FBiH (Pomaganje), iz člana 31. KZ FBiH (Sapočiniteljstvo) i člana 128. KZ FBiH (Osnovi odgovornosti pravnog lica), čime su pričinili štetu pravnom licu u iznosu 29.826.407,50 KM, te oprali novac u iznosu od oko 28.755.185,25 KM i stekli imovinsku korist u istom iznosu.

Nije podnet nijedan izvještaj nadležnom tužilaštvu za krivično djelo finansiranja terorističkih aktivnosti.

Sprovedeno je šest operativnih akcija („Pavlović banka“ – dvije akcije, „Mamić“, „IDDEA“, „Oaza“ i „Lavina“) u kojima je lišeno slobode 16 lica, a u 2015. godini nije bilo sprovedenih operativnih akcija, niti lišavanja slobode osumnjičenih lica.

Takođe, prilikom realizacije operativne akcije „Pravda“, pružena je podrška Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo, u okviru čega su privremeno obustavljene transakcije na računima u ukupnom iznosu od 128.481,43 KM i 3.096.562,35 eura.

Kroz finansijski sistem BiH u legalne novčane tokove ubačeno je 32.084.951,95 KM nelegalno stečenog novca, dok je pričinjena materijalna šteta od prijavljenih krivičnih djela iznosila 30.026.846,00 KM (pričinjena šteta za 3 pravna lica na području BiH). U 2015. godini u legalne novčane tokove ubačeno je 7.986.494,36 KM nelegalno stečenog novca, dok je pričinjena materijalna šteta od prijavljenih krivičnih djela iznosila 6.039.108,89 KM.

Obveznici iz člana 4. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti prijavili su ukupno 452.420 transakcija u ukupnom novčanom iznosu od 18.763.537.227,00 KM. Od ukupnog broja prijavljenih transakcija, 232 su sumnjive transakcije prijavljene od banaka u novčanom iznosu od 18.763.537.227,09 KM i 168 je sumnjivih transakcija od drugih obveznika u ukupnom iznosu od 31.990.999,56 KM. U 2015. godini od ukupno 404.844 prijavljene transakcije u ukupnom novčanom iznosu od 18.847.062.952,37 KM, 181 je sumnjiva transakcija prijavljena od banaka u ukupnom iznosu od 30.438.426,09 KM, 45 je sumnjivih transakcija prijavljenih od drugih obveznika u ukupnom iznosu od 966.003,38 KM, te 2 transakcije izdvojene po procjeni analitičara u iznosu od 733.436,25 KM.

Zbog sumnje na pranje novca, a na osnovu zakonskog ovlašćenja izdato je 18 naloga za privremenu obustavu transakcija u ukupnom iznosu od 19.898.712,00 KM na računima 27 fizičkih lica i pravnih lica. U 2015 godini izdata su 22 naloga za privremenu obustavu transakcija u iznosu od 782.079,84 KM na računima 53 fizička lica i 13 pravnih lica, 2 naloga za kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja dva klijenta, te 1 nalog za zabranu prometovanja vrijednosnim papirima. U okviru istraga krivičnih djela iz nadležnosti SIPA-e vođeno je 19 finansijskih istraga.

Tabela 2. Provedene finansijske istrage

Provedene finansijske istrage									
	Izvještaji			Pravna lica			Fizička lica		
	2015.	2016.	+/- %	2015.	2016.	+/- %	2015.	2016.	+/- %
Tužilaštvu BiH	4	16	300 %	12	23	92%	6	189	3050%
Kantonalnim tužilaštvima	2	3	50%	-	8	-	10	74	640%
UKUPNO	6	19	217 %	12	31	158 %	16	263	1544 %

Prema raspoloživim saznanjima, pranje novca u okviru kriminalnih grupa vrše kriminalne grupe preko svojih članova i do sada nije uočeno postojanje specijalizovanih kriminalnih grupa koje su se profilirale za pranje novca za potrebe drugih kriminalnih grupa. Imajući u vidu da je pranje novca „posljedično“ krivično djelo, čiji je cilj legalizacija nezakonito stečene koristi iz počinjenih krivičnih djela, ono se vrši ubacivanjem nelegalno stečenog novca u legalne poslovne aktivnosti kao što su kupovina nekretnina, korištenje sumnjivih novčanih sredstava za izmirenje obaveza po osnovu kreditnih zaduženja, davanje pozajmica fizičkim i pravnim licima, transferi novca stečenog počinjenjem krivičnog djela u inostranstvu i na račune fizičkih i pravnih lica u BiH, zloupotrebom tržišta kapitala odnosno kupoprodaje hartija od vrijednosti, iznošenje gotovine preko granice s ciljem kupovine drugih vidova imovine u inostranstvu, transferi preko računa off shore kompanija i kupovina vlasničkih udjela u pravnim subjektima.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti usvojen je 16. 06. 2016. godine, na 31. sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, odnosno istog dana na 20. sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH.
- Sačinjen je dokument Pregled nosilaca aktivnosti a provedbu Akcionog plana za otklanjanje nedostataka u borbi protiv pranja novca, s ciljem harmonizacije sistema

sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa standardima i preporukama Radne grupa za finansijske mjere protiv pranja novca – FATF.

- Informaciju o dosadašnjoj realizaciji aktivnosti iz Akcijskog plana Bosne i Hercegovine za otklanjanje nedostataka u borbi protiv pranja novca, u cilju harmonizacije sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa standardima i preporukama Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca-FATF, Vijeće ministara BiH razmotrilo je i usvojilo na 85. sjednici održanoj 08. 12. 2016. godine.

3.2. Privredni i finansijski kriminal na nivou BiH

Evidentirana krivična djela privrednog kriminala su u porastu. U 2016. godini u Bosni i Hercegovini registrovano je 1.319 krivičnih djela protiv privrede, poslovanja i sigurnosti platnog prometa iz oblasti poreza i carina, što je za 8,64% više nego u prethodnoj godini.

Tabela 3. Broj evidentiranih krivičnih djela

Red. Br.	Agencije, MUP-ovi entiteta i Policija Brčko Distrikt BiH	Broj evidentiranih krivičnih djela		
		2015.	2016.	+/- %
1.	FMUP	443	481	8,6
2.	MUP RS	722	745	3,2
3.	Policija Brčko distrikt BiH	1	1	-
4.	SIPA	35	76	117
5.	Granična policija BiH	13	16	23
Ukupno u BiH		1.214	1.319	8,64

Procijenjena materijalna šteta za budžete BiH, obuhvaćena izvještajima Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA-e) i Uprave za indirektno oporezivanje o ovim krivičnim djelima u 2016. godini iznosi 58.712.555 KM, što je smanjenje u odnosu na 2015. godinu, kada je šteta iznosila 86.092.386 KM.

Materijalna šteta nastala izvršenjem KD privrednog kriminaliteta prema podacima MUP-a RS za 2016. godinu iznosi 41.042.762,00 KM, (2015. godine 134.243.000,00 KM), a počinio su ostvarili protivpravnu imovinsku korist u iznosu od 36.727.162,00 KM (2015. godine 116.143.000,00 KM).

Materijalna šteta nastala izvršenjem KD privrednog kriminaliteta, a prema izvještajima Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA-e), Uprave za indirektno oporezivanje

i MUP-a Republike Srpske, na nivou Bosne i Hercegovine u 2016. godini iznosila je 99.755.217 KM (2015. godine 202.235.386 KM).

Tokom 2016. godine, SIPA je sprovela 13 operativnih akcija u cilju sprečavanja ovih krivičnih djela („Lištica“, „Coral“, „Duvan“, „Kurir“, „Carmen“, „Ringišpil“, „Blok“, „Urban“, „Čarli“, „Box“, „List II“, „Rampa“ i „Miligram“), isto kao i u 2015. godini. Slobode je lišeno 90 lica, što je za 48% više u odnosu na 2015. godinu, kada je slobode lišeno 61 lice.

Među najbrojnijim krivičnim djelima privrednog kriminala nalaze se: zloupotreba ovlašćenja u privredi, obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti, prevara u privrednom poslovanju, falsifikovanje ili uništenje službene isprave, porezna utaja, pronevjera u službi, nedozvoljena trgovina, organizovani kriminal, a u vezi s poreznom utajom i carinskom prevarom i tako dalje. U privrednom kriminalu sve je više počinjenih djela iz člana 250. KZ BiH (Organizovani kriminal), što ukazuje u kojem se pravcu kreće ova vrsta kriminala, ukoliko se ne preduzmu preventivne i druge mjere.

Prema podacima OSA-e jedna od najznačajnijih ugrožavajućih aktivnosti iz oblasti organiziranog kriminala, koje su se odvijale tokom 2016. godine na području BiH, jeste segment ekonomskog kriminala, prvenstveno u smislu otežavanja poslovanja na legalnim osnovama, kao i značajnim umanjivanjem budžetskih prihoda. Također, negativna reputacija Bosne i Hercegovine uticala je na slabiji priliv investicija i ulaganje u privredne kapacitete, kao i napredovanja u tranzicijskom procesu.

Kriminalna lica koja su protivzakonito stečen novac uložila u legalnu djelatnost, vršeći različite vrste pritiska nad konkurentskim firmama koje se bave istom djelatnošću, otežavaju ili potpuno onemogućavaju rad privrednih subjekata koji posluju u skladu sa zakonskim propisima. U isto vrijeme, pravna lica u vlasništvu kriminalnih lica i lica koja posluju nezakonito povećavaju svoj promet i ostvaruju veće prihode. Uočeni su i slučajevi angažovanja kriminalnih lica od strane vlasnika firmi s ciljem olakšavanja poslovanja, pri čemu se formira svojevrsan partnerski odnos u kojem vlasnik organizira redovne faze poslovanja, a kriminalno lice onemogućava vršenje iznuda od strane drugih pripadnika kriminalnog miljea, ali i obavljanje redovnih djelatnosti od strane zaposlenika institucija nadležnih za zakonitost poslovanja.

U poslovanju pravnih lica sa većinskim državnim vlasništvom evidentiran je još jedan oblik inkriminacija. Naime, pojedina rukovodna lica nerealnim prikazivanjem rezultata poslovanja nanose štetu pravnim licima kojima rukovode, državnom budžetu, zaposlenicima, poslovno vezanim privrednim subjektima. Tako se u preduzećima koja posluju sa gubicima, u cilju zadržavanja postojećeg menadžmenta, prikazuju pozitivni rezultati poslovanja, dok se u

pojedininim javnim preduzećima koja posluju sa dobicima, u cilju umanjjenja plaćanja državnih dažbina, ta dobit knjigovodstveno prikazuje značajno umanjena što nanosi štetu budžetima. Istovremeno se ostvarena dobit neracionalno troši od strane uprave, odnosno „dijeli“ između učesnika ovih kriminalnih radnji.

U toku 2016. godine osnovan je veći broj pravnih lica, u vlasništvu stranih državljana koji se ne namjeravaju baviti registriranom djelatnošću. Radi se o licima arapskog porijekla iz Sirije, UAE, Katara, Bahreina, Iraka, Libana i Pakistana. Tako, osnivanjem pravnih lica u BiH, zaobilaze pozitivne propise i dobijaju boravišne dozvole, te stižu vlasništvo nad nekretninama što im nije dozvoljeno kao fizičkim licima. Pravna lica fiktivno osnivaju na svoje ime državljani BiH, nakon čega stvarni vlasnici (strani državljani) pribavljaju boravišnu dozvolu i vrše kupovinu nekretnina na ime novoformiranog pravnog subjekta. Nakon ostvarivanja svih neophodnih uslova za neometan boravak u BiH, strani državljani ili obustavljaju poslovanje pravnih lica u njihovom vlasništvu ili održavaju veoma mali obim poslovanja koje im služi kao osnov dokazivanja da predmetni privredni subjekt posluje. Indikativno je da se dio platnih transakcija vrši u gotovom novcu, što ukazuje na mogućnost izbjegavanja plaćanja državnih dažbina i pranje novca. Indikativni su i podaci da su se u ove aktivnosti, odnosno u traženje i otkupljivanje zemljišta, uključila i pojedina lica koja se od ranije dovode u vezu sa organiziranim kriminalom.

a) Falsifikovanje novca

Podnet je jedan izvještaj protiv pet fizičkih lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivično djelo iz člana 205. KZ BiH (Krivotvorenje novca) i krivično djelo iz člana 29. KZ BiH (Saučesništvo), a u 2015. godini podneta su dva izvještaja protiv dva lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica.

Tabela 4. Izvještaji i dopune izvještaja

Izvještaji i dopune izvještaja iz oblasti krivotvorenja novca i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune			Prijavljena lica		
	2015.	2016.	+/- %	2015.	2016.	+/- %
Izvještaji	2	1	-50%	2	5	150%
Dopune izvještaja	1	-	-	1	-	-
UKUPNO	3	1	-67%	3	5	67%

Tabela 5. Privremeno oduzete krivotvorene novčanice

Privremeno oduzete krivotvorene novčanice			
(Valute u nominalnoj vrijednosti)	2015.	2016.	+/- %
KM	291.000,00	-	-
euro	-	200,00	-

Krivotvorenje novca u Bosni i Hercegovini odnosi se, uglavnom, na distribuciju i stavljanje u promet krivotvorenih novčanica.

3.3. Registrovana korupcijska krivična djela

Posebno veliku prijetnju za Bosnu i Hercegovinu i dalje predstavljaju široko rasprostranjene koruptivne aktivnosti, posebno sistemska korupcija. Koruptivne aktivnosti nisu samo puki pokušaji da se osigura neka nepripadajuća pogodnost, već gotovo uvijek završavaju uspjehom po inicijatora korupcije i sa odgovarajućom kompenzacijom za onog koji je određenu pogodnost inicijatoru nezakonito osigurao.

U toku 2016. godine, policijske agencije BiH i u BiH egistirale su ukupno 685 krivičnih korupcijska djela, što u odnosu na prošlu godinu (728), predstavlja smanjenje broja ovih krivičnih djela za -5,90%.

Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja te ovlaštenja u privredi preovladavaju kao najčešća korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini. U 2016. godini registrirano je 227 takvih krivičnih djela (prethodne godine 271), što predstavlja 33,13,% svih korupcijskih krivičnih djela.

Od ukupnog broja izvještaja i dopuna izvještaja koje je SIPA podnijela nadležnim tužilaštvima u BiH, 21 izvještaj i dopuna izvještaja protiv 98 lica (91 fizičko lice, 6 pravnih lica i 1 NN lice) podneti su zbog postojanja osnova sumnje da su, između ostalih, i to uglavnom krivičnih djela finansijskog kriminala, počinjena i koruptivna krivična djela. U 2015. godini podneto je 17 izvještaja i dopuna izvještaja protiv 97 lica (90 fizičkih lica, 6 pravnih lica i jedno 1 NN lice).

Tabela 6. Izvještaji i dopune izvještaja iz oblasti korupcije i prijavljena lica

Izvještaji i dopune izvještaja iz oblasti korupcije i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune			Prijavljena lica		
	2015.	2016.	+/- %	2015.	2016.	+/- %
Izvještaji	14	20	43%	92	97	5%
Dopune izvještaja	3	1	-67%	5	1	-80%
UKUPNO	17	21	24%	97	98	1%

Najčešći pojavni oblici koruptivnih krivičnih djela jesu zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja, nesavjestan rad u službi i primanje mita od strane službenika. S obzirom na to da se uglavnom radi o užim krugovima ljudi koji čine ova krivična djela za svoju korist ili u korist trećih lica, te da se oštećeni građani ili preduzeća rijetko odlučuju prijaviti počinitelje, otkrivanje krivičnih djela korupcije je otežano. Otkrivanje i dokazivanje usporeno je i zbog nespremnosti građana da prijave službenike koji od njih traže mito i da svjedoče protiv takvih lica. Međutim, evidentno je da je u posljednje vrijeme porastao broj građana koji prijavljuju ovakve nezakonitosti. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, u 2016. godini zaprimila je ukupno 139 podnesaka sa indicijama koruptivnog ponašanja putem pošte, elektronske pošte, telefonskim putem i lično, dok je u 2015. godini zaprimila ukupno 124 podneska. U skladu sa svojim nadležnostima, a rukovodeći se principima profesionalnog i jednakog tretmana i nediskriminacije, te načelima pravovremenosti i opravdanosti, analiziran je svaki pojedinačni podnesak i na osnovu Zakona o Agenciji i Pravilnika o postupanju po zaprimljenim podnescima sa indicijama koruptivnog ponašanja, te su isti dostavljeni na dalje postupanje nadležnim pravosudnim i policijskim institucijama u Bosni i Hercegovini. Prema podacima Obavještajno bezbjednosne agencije BiH koruptivne aktivnosti su konstantna prateća pojava u skoro svim sferama nezakonitog poslovanja, pa su tako prikupljeni podaci o angažiranju policijskih službenika za nesmetan transport različite robe koja nema potrebnu prateću dokumentaciju, kao i uticaj na inspeksijske organe koji vrše kontrolu poslovanja. Također, uočeni su slučajevi traženja novčane protivusluge za aktivnosti koje spadaju u redovan opis poslova državnih službenika, naročito u sferi većih strukturnih investicija što je, pored već navedenih, jedan od uzroka smanjenja priliva stranih investicija u prethodnoj godini. Ovakve zloupotrebe položaja vršene su i u postupcima ostvarivanja različitih prava građana, pa je tako nezakonitim radnjama više uvezanih lica, među kojima su i zdravstveni i administrativni radnici, ali i kriminogena lica koja se pojavljuju kao posrednici, omogućeno sticanje nezakonite novčane dobiti u dodjeli invalidskih penzija, a istovremeno direktno se uticalo na finansijsko opterećenje Zavoda PIO F BiH.

Jedan od modusa je namjensko osnivanje firmi i udruženja koja se prijavljuju na različite javne pozive za finansiranje projekata, nakon čega dobijaju novčana sredstva koja u cjelosti ili većim dijelom ne troše u namijenjene svrhe. Česte su zloupotrebe službenog položaja od strane zaposlenika pojedinih kazneno-popravnih ustanova koji, za novčanu naknadu, pritvorenim i osuđenim licima omogućavaju određene pogodnosti.

Pored unošenja različitih nedozvoljenih stvari u ove ustanove, kao što su mobiteli i narkotici, ovi službenici olakšavaju kriminalnim licima premještaje u određene ćelije i u

organizacione jedinice zavoda koje su poluotvorenog tipa, kao i ranije izlaske na slobodu, budući da su uključeni u odlučivanje o istom (*Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini period 2016. godine*, 2016: 22–36).

ZAKLJUČAK

Na osnovu sprovedenog istraživanja može se zaključiti da organizovani kriminalitet u privredno-finansijskoj oblasti Bosne i Hercegovine znatno prisutan i da je radi efikasnije borbe protiv privrednog kriminaliteta, u narednom periodu, neophodno unaprijediti saradnju sa poreskim i carinskim službama u Bosni i Hercegovini, radi zajedničkog sprečavanja krivičnih djela krijumčarenja roba, poreskih utaja, prevara u sistemu PDV-a, neplaćanja carina i krivičnih djela pranja novca.

Takođe, saznanja ukazuju na pojavu da je na području BiH veliki broj vlasnika firmi u privatnom vlasništvu uključen u fiktivno prijavljivanje poslovanja u cilju izbjegavanja plaćanja PDV-a, što je naročito prisutno u poslovanju firmi u građevinskom sektoru i to tako što se prijavljuje godišnji promet u iznosima značajno manjim od stvarnih. Ovo zahtjeva pojačan inspekcijski nadzor. Treba više raditi na ispunjenju preporuka Savjeta Evrope u smislu borbe protiv korupcije i pranja novca GRECO, kao i pooštavanju kaznene politike u smislu visine zapriječene kazne, za krivična djela iz domene privrednog kriminaliteta. Pojačati kontrole prilikom registracije pravnih subjekata.

Na osnovu navedenog, potrebno je sprovesti edukaciju službenika o savremenim modelitetima prevara u privrednom kriminalitetu, te pojačati interne kontrole u institucijama za provedbu zakona i pravosudnim institucijama, s ciljem suzbijanja eventualnih zloupotreba.

U cilju jačanja borbe protiv svih pojava oblika organizovanog kriminaliteta i korupcije, potrebno je poboljšati statističke metode i sinhronizaciju u prikupljanju policijskih podataka na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

LITERATURA

- Bošković, M.(2004). *Organizovani kriminalitet i korupcija*. Banja Luka: Visoka škola unutrašnjih poslova.
- Krivokapić, V. (2002). *Prevenција kriminaliteta*. Beograd: Policijska Akademija.
- Korajlić, N.(2008). *Kriminalistička metodika*. Sarajevo: Fakultet kriminalističkih nauka.
- Krivični zakon BD. *Službeni glasnik BiH*, 10/03,45/04, 06/05, 21/10, 52/11.
- Krivični zakon BiH. *Službeni glasnik BiH*, 3/03,32/03, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15.
- Krivični zakon RS. *Službeni glasnik RS*, 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 i 67/13.
- Matijević, M.(2002). *Kriminalistička operativna*. Banja Luka:Viša škola unutrašnjih poslova.
- Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini period 2016. godine* (2016). Sarajevo:

Ministarstvo bezbjednosti Bosne i Hercegovine.
Simonović, B. (2001). „Uloga policije u prevenciji kriminaliteta na anivou loalne zajednice“. *Bezbjednost*, br. 1. Beograd: MUP R Srbije.

Zoran Kovačević, Ph.D.
Zoran Lakić, M.Sc.
Ljubomir Kuravica

MAPPING OF ORGANIZED CRIME IN THE ECONOMIC AND FINANCIAL AREA

Summary

The existing knowledge has been systematised in the Paper in theory and practice, appropriate research was conducted in terms of collecting and processing statistical data, as well as analysis of police practice related to the suppression of organized crime in the economic and financial area. On the basis of these facts, arguments were drawn concerning the merits and demerits of positive legal solutions in relation to the problem concerned, as well as the possible direction of further legal modifications with appropriate proposals in de lege ferenda sense.

This Paper establishes a legal consideration framework, organized crime in the economic and financial area where the provisions of criminal codes and criminal procedure codes were analysed, which are applied in the territory of BiH.

A number of conventions have been processed, and a special emphasis is given to the activities of the United Nations, under whose auspices the Convention on Money Laundering, Search, Temporary Seizure and Confiscation of Proceeds from the 1999 Criminal Acts was adopted. The Paper also analyses the situation of organized crime in the economical and financial area in the territory of Bosnia and Herzegovina for the period from 2015 to 2016.

Key words: Money laundering, corruption, forgery, organised crime, conventions.